

Vabariigi Valitsuse riigireformi tegevuskava 2021-2023

Riigireform on vajalik eelkõige selleks, et Eesti saaks edukalt hakkama demograafiliste trendide mõjudega piiratud ressursside tingimustes. Kodanike ootused riigile samas kasvavad – riik peab pakkuma kvaliteetseid avalikke teenuseid üle Eesti. Riigi tegevus peab olema pikaajaliselt suunatud sellele, et ühiskond tervikuna areneks ja tootlikkus kasvaks.

Kuni Riigikogu ei ole otsustanud teisiti, on Vabariigi Valitsuse käsitluse kohaselt riigireformi sisuks avaliku võimu organisatsiooni ülesannete, teostamise viiside ja toimemehhanismide revisjon ning korrigeerimine. Kõik see on väljendatud allpool toodud tegevustes.

Riigireformi tegevuste koordineerimine: riigireformi elluviimise koordineerimise eest vastutab riigihalduse minister¹. Riigihalduse minister esitab vähemalt kord aastas valitsuskabinetile riigireformi tegevuskava elluviimise ülevaate. Riigireformi tegevuste elluviimiseks on moodustatud riigihalduse ministri juhitud riigireformi koordinatsioonikogu.

Riigireformi tervikkontseptsioon

Riigireformi elluviimisega soovitakse saavutada mõjusam ja tõhusam riigiülesannete täitmine, kvaliteetsem avalike teenuste pakkumine, valitsussektori paindlikum ja vähem bürokraatlikum töökorraldus ning valitsussektori kulutuste vähenemine. Riigivalitsemise valdkonna üldeesmärgiks on elanikkonna vajadustega arvestav ühtne ja tõhus riigivalitsemine.

Valitsussektori tööd tuleb muuta järjepidevalt paindlikumaks, parandada koostööd erinevate asutuste vahel ning keskenduda senisest enam valitsuse eesmärkide ühisele elluviimisele. Samuti on vaja luua võimalused riigiasutuste ühtsemaks toimimiseks. Eesmärkide saavutamiseks on vajalik valitsusadministratsiooni paindlikkuse suurendamine prioriteetsete teemadega tegelemisel, ametkondade ümberkorraldamisel ja ressursside juhtimisel. Seejuures tuleb lähtuvalt valdkondadest ja teenuste iseloomust leida võimalusi kohalike omavalitsuste ülesannete järkjärguliseks laiendamiseks, et suurendada kohalike omavalitsuste võimekust ja pädevust kohaliku elu korraldamisel. Riigis tuleb ühiselt töötada selle nimel, et välja selgitada dubleerivad tegevused ning teenused, mida on võimalik suunata osutamiseks teistele sektoritele.

Valitsuskorralduse ja ühtse strateegia kõrval on sama oluline avalike teenuste efektiivne pakkumine. Oluline on muuta teenused inimesekesksemaks ja mugavamaks, ühtlustades pakutavate teenuste kvaliteeti regiooniti, osutades sama kulu eest rohkem teenuseid ja parendades erinevate osapoolte vahelisi koostöövõimalusi. Oluline on jätkuvalt prioriseerida ressursse e-riigi arengusse ja baastaristusse, et tagada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna võimekus e-teenuste arendamisel. E-teenuste arendamisel peab arvestama inimesekeskse ja sündmuspõhise lähenemisega, mis loovad eeldused valdkondade teenuspõhiseks integratsiooniks. E-riigi arengus on olulisel kohal baasvajadusena ka andmehaldussüsteemi efektiivne toimimine (andmekvaliteet, avaandmed), et toetada teadmuspõhist otsustuskultuuri ning riigi poolt andmete ühekordse küsimise põhimõtet.

Riigireformi tegevuskava on kategoriseeritud nelja tegevussuuna lõikes, mis moodustavad ühtse terviku üldeesmärkide saavutamiseks: a) tulevikule orienteeritud riik; b) kohanemisvõimeline ja tegus

¹ Riigireform on riigihalduse ministri vastutusvaldkond vastavalt peaministri korraldusele nr 33 „Ministrite pädevus ministeeriumide juhtimisele ja ministrite vastutusvaldkonnad“ (1.05.2019)

riik; c) inimeste vajadustele suunatud riik; d) regionaalselt tasakaalus riik. Suundade juurde on lisatud tegevused koos vastutajate ja tähtaegadega.

Riigireformi üldeesmärk: Tõhus valitsemine.

Möödikud (koos sihttasemega perioodiks 2021-2023):

- a. Valitsussektori töötajate osakaal tööealises elanikkonnas (15-74a) jääb alla 12%.
- b. Valitsussektori kulutuste osakaal SKPs jääb alla 39%.
- c. Valitsussektori hüvitised töötajatele SKPs jääb alla 11,5%.

Riigireformi tegevuskava 2021-2023 tegevused

1. Kategooria „Tulevikule orienteeritud riik“ – pikk plaan, eesmärgistamine, teadmuspõhisus

1. Riigikogu otsuse eelnõu riigireformi elluviimiseks (riigihalduse minister, Riigikogus I lugemine läbitud).
2. Riigieelarve baasseaduse muutmise väljatöötamiskavatsus (rahandusminister, juuni 2022).
3. Riigireformi seniste tulemuste ja uute suundade alusanalüüs (riigihalduse minister, juuni 2022).
4. Üle-Eestilise värbamise ja kaugtöö võimaluste edendamine (riigihalduse minister, november 2021).
5. Riigile kuuluva ettevõtluse ja vara revisjoni läbiviimine (rahandusminister, majandus- ja taristuminister, juuli 2021).

2. Kategooria „Kohanemisvõimeline ja tegus riik“ – valitsemise korraldus, riiklikud struktuurid, tegevusvormid

1. Analüüs ja ettepanekud raudteetaristu halduse ja raudteetranspordi korralduse teiste transpordiliikidega ühendamise võimaluste, otstarbekuse ja võimalike lahenduste kohta (majandus- ja taristuminister, november 2021).
2. SA Erametsakeskus ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse liitmise teostatavuse analüüs (keskkonnaminister, september 2021).
3. Analüüs ja ettepanekud asjaajamise ning dokumendihalduse konsolideerimiseks (ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister, august 2021).
4. Analüüs ja ettepanekud avalikus sektoris eksperimenteerimiseks vajaliku raamistiku väljatöötamise kohta (riigisekretär, november 2021).
5. Analüüs ja ettepanekud sotsiaalministeeriumi haldusala asutuste poolt teostatava järelevalve ja töökorralduse tõhustamiseks ning teenuste integreerimiseks (tervise- ja tööminister, sotsiaalkaitseminister, oktoober 2021).
6. Ettevõtluse Arendamise SA ja KredEx SA juriidiline ühendamine (ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister, jaanuar 2022).
7. Riigi laborite ühendamise tegevus- ja ajakava (maaeluminister, november 2021).
8. Uuringute ja analüüside ühtse avalikustamise ning nende tellimise koostöö edendamise ettepanekud (riigisekretär, riigihalduse minister, haridus- ja teadusminister, september 2021).
9. Keskselle arvutitöökoha- ja serveritaristu teenuse osutamisele ülemineku tegevus- ja ajakava (ettevõtlus- ja infotehnoloogiainminister, oktoober 2021).
10. Riigi asutajaõigustega sihtasutuste struktuuri ja ülesannete analüüs (riigihalduse minister, juuni 2022).
11. Riigi osalusega/riigi toetatud teatrite hoonete ühtse haldamise võimaluste analüüs (kultuuriminister, märts 2022).
12. Muuseumivõrkude korrastamine (kultuuriminister, detsember 2022).

13. Riigimajade loomine maakonnakeskustesse (riigihalduse minister, detsember 2023).
14. Süüteomenetlemise digitaliseerimise ühine tegevuskava Siseministeriumi ja Justiitsministeriumi valitsemisalas (siseminister, justiitsminister, august 2021).
15. Süütegude menetlemise digitaliseerimise I etapi elluviimine - PPA-s Prokuratuuri Infosüsteemi kasutuselevõtt kriminaalmenetluse läbiviimisel (siseminister, justiitsminister, juuli 2022).
16. Riigi kasutuses olevate büroopindade või muu teenindava pinna optimeerimine (riigihalduse minister, september 2021).
17. Politsei- ja Piirivalveameti laevastiku Kaitseministeriumi valitsemisalaga liitmise ettepanek ja teekaart koos õiguslike, finants- ja mõjuanalüüsidega (riigisekretär, kaitseminister, siseminister, majandus- ja taristuminister, oktoober 2021).
18. Riigi koosloome keskkonna loomine (justiitsminister, august 2023).

3. Kategooria „Inimeste vajadustele suunatud riik“ – avalikud teenused, vähenev bürokraatia inimestele ja ettevõtetele

1. Ettevõtjate sündmusteenuste programmi elluviimine (ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, veebruar 2023).
2. Analüüs ja ettepanekud Euroopa Liidu autentimisvahendit omava isiku Eesti avaliku sektori e-teenuste kasutamise võimekuse tagamise kohta (k.a *proof-of-concept*) (ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, september 2021).
3. Avaandmete kättesaadavuse parandamine (justiitsminister, ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, detsember 2022).
4. Justiitsvaldkonna digitaliseerimine (justiitsminister, detsember 2023).
5. Analüüs ja ettepanekud erivajadusega laste tugisüsteemi korrastamiseks (sotsiaalkaitseminister, juuni 2022).
6. Planeeringute koostamise ja ruumiandmete kättesaadavuse lihtsustamine, kaasamise efektiivistamine, sh asjakohaste digilahenduste kaudu (riigihalduse minister, oktoober 2022).
7. Aruandlus 3.0 projekti elluviimine (rahandusminister, detsember 2022).
8. Avalike teenuste revisjoni meetoodika ja tegevuskava väljatöötamine (riigihalduse minister, august 2023).

4. Kategooria „Regionaalselt tasakaalus riik“ – regionaalpoliitika, kohalik valitsemine

1. Riigi ülesannete edasise detsentraliseerimise põhimõtete määratlemine ja kokkuleppimine (riigihalduse minister, detsember 2021).
2. Ettepanekud regionaalse dimensiooni tugevdamiseks valdkonnapoliitikate kavandamisel ja regionaalse koostöö tugevdamiseks (regionaalsete nõukogude kontseptsioon) (riigihalduse minister, november 2021).
3. Ettepanekud KOV rolli suurendamiseks kohaliku ettevõtluskeskkonna arendamisel (riigihalduse minister, september 2021).
4. KOKSi revisjon KOV enesekorraldusõiguse suurendamiseks (riigihalduse minister, veebruar 2022).
5. Riigi strateegiliste eesmärkide täitmise toetamiseks KOV koolituste keskne kavandamine (riigi ja KOV koostöövõrgustiku käivitamine) (riigihalduse minister, jaanuar 2022).
6. Analüüs ja ettepanekud KOVide IT-teenuste ja IT-juhtimise konsolideerimiseks (ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister, detsember 2021).
7. Analüüs ja ettepanekud kohalikele omavalitsustele maa üleandmise lihtsustamise kohta (riigihalduse minister, september 2021).